

M. GORKIS LIETUVIŲ SPAUDOJE

V. ŽUKAS

Lietuvių literatūros ryšiai su kitų tautų literatūromis, teigiama žymiausių pasaulio rašytojų įtaka nacionalinės literatūros vystymuisi visuomet domino Tarybų Lietuvos mokslininkus. Dar 1946 m. prof. K. Korsakas straipsnyje „Lietuvių literatūros mokslo uždaviniai“ rašė, kad „būtiną paruošti lietuvių ir rusų literatūrinių santykių, vertimų iš rusų literatūros į lietuvių kalbą ir iš lietuvių literatūros į rusų kalbą bibliografiją, nes tik turint tokią bibliografiją bus įmanoma duoti pilną tų santykių istorinį nušvietimą“¹. Literatūrinių ryšių atskleidimas, literatūrų tarpusavio sąveikos proceso nušvietimas priklauso prie ypač aktualių tarybinio mokslo ir bibliografijos uždavinių, kuriuos spręsti nukreipė mokslininkus TSKP XXII suvažiavimas. Tyrinėjant tas literatūros mokslo problemas, labai svarbūs ir reikalingi yra specialūs bibliografijos darbai apie vieno ar kito rašytojo kūrinių vertimus į lietuvių kalbą, jo gyvenimo ir kūrybos nagrinėjimą lietuvių spaudoje. Tarybų Lietuvoje toje srityje nuveikta dar nedaug. Pažymėtina yra A. S. Puškino lietuviškoji bibliografija (1950), keletas nedidelių Lietuvos TSR Valstybinės respublikinės bibliotekos išleistų rusų rašytojams (A. Čechovui, V. Majakovskiui ir kt.) skirtų bibliografinių atmenų. Stambiausia ir reikšmingiausia iki šiol to pobūdžio bibliografija yra K. Umbraso darbas „A. M. Gorkio kūrinių vertimų į lietuvių kalbą ir raštų apie Gorkį lietuviškoje spaudoje bibliografija“². Medžiagą šiai bibliografijai K. Umbrasas sukauptė, nagrinėdamas M. Gorkio ir lietuvių literatūros ryšius, tyrinėdamas didžiojo proletarinio rusų rašytojo kūrybos poveikį lietuvių literatūrai, jo asmens ir kūrybos atgarsius lietuvių spaudoje ir kt. Bibliografija pradedama 1899 m. — pirmuoju žinomu M. Gorkio kūrinių vertimu — ir baigiama 1959 m.

Ruošdamas bibliografiją, K. Umbrasas panaudojo svarbiausius ikitarybinius ir tarybinius bibliografijos šaltinius („Lietuvių bibliografija“, „Bibliografijos žinias“, A. Venclovos bibliografiją „Pasaulio grožinė literatūra lietuvių kalba“, Lietuvos TSR Knygų rūmų metraščius bei retrospektyvinės bibliografijos leidinius), be to, de visu peržiūrėjo daug ikitarybinių periodinių leidinių. Kai kurie iš jų, pavyzdžiui, komunistinė

¹ Korsakas K. Lietuvių literatūros mokslo uždaviniai. — Kn.: Korsakas K. Literatūra ir kritika. V., 1949, p. 30.

² Umbrasas K. A. M. Gorkis ir lietuvių literatūra. (A. M. Gorkio kūrinių vertimų į lietuvių kalbą ir raštų apie Gorkį lietuviškoje spaudoje bibliografija). — „Mokslo darbai“ (VVP in-tas), t. 11, 1960, p. 241—323.

pogrindinė spauda, atskiri Amerikos lietuvių leidiniai, bibliografų buvo beveik netyrinėti. Tuo būdu, į inokslinę apyvarą iškelta nemaža iki šiol nežinomos medžiagos. Labai gaila, kad bibliografijos autorius nepateikė nuosekliai peržiūrėtų leidinių sąrašo. Jis būtų žymiai pakėles bibliografijos mokslinę ir informacinę-praktinę vertę. Aišku, peržiūrėti visą lietuvių spaudą nėra galimybės, ir kai kurios spragos visuomet lieka. Dėl to skaitytojas turi žinoti, kokie leidiniai liko neišvalgyti, kad pririnkus pats galėtų tęsti bibliografinius ieškojimus. K. Umbrasas yra peržiūrėjęs ir įvairius rankraštynus bei archyvus. Tuo būdu, ruošiant darbą, buvo pnaudoti įvairūs šaltiniai, įvairūs medžiagos rinkimo metodai.

M. Gorkio lietuviškoje bibliografijoje registruojami rašytojo kūriniių vertimai į lietuvių kalbą, straipsniai apie M. Gorkį bei jo kūrybą, atsiminimai, recenzijos apie knygas, spektaklius, kino filmus, anotacijos, M. Gorkiui skirti eilėraščiai, trumpi atsiliepimai ir M. Gorkio paminėjimai lietuvių ikitarybinėje spaudoje. Be to, registruojami Lietuvoje pasirodę M. Gorkio kūriniių vertimai į lenkų bei žydų kalbas, straipsniai, recenzijos apie rašytoją tomis kalbomis. Registruojama taip pat medžiaga, liečianti M. Gorkį, išspausdinta rusų kalba Tarybų Lietuvoje. Į bibliografiją įtraukta kelios dešimtys pozicijų rankraštinės medžiagos (neišspausdintų vertimų, dokumentinės medžiagos ir kt.). Iš tarybinio laikotarpio lietuvių spaudos nebuvo imami įvairūs epizodiniai M. Gorkio paminėjimai kitos tematikos straipsniuose bei įvairi smulki medžiaga. Aišku, apimti visą to pobūdžio medžiagą nėra įmanoma, tačiau visiškai nuo jos atsisakyti taip pat nebuvo galima — kartais epizodiniai paminėjimai duoda labai vertingų žinių apie M. Gorkio įtaką lietuvių rašytojams, apie jo kūrybos idėjinį poveikį ir pan. Mūsų supratimu, darbe yra užregistruota ir nereikalingos arba moksliniu atžvilgiu mažai vertingos medžiagos. Pavyzdžiui, autorius stropiai registruoja įvairius tarybiniais metais išleistus elementorius bei chresiomatijas, kuriose yra M. Gorkio kūrinių ar ištraukų iš jų. Ši medžiaga neturi didelės mokslinės vertės. Pakako užregistruoti pirmuosius jų leidimus. Visiškai į bibliografiją nereikėjo įtraukti žinių apie M. Gorkio pjesių pastatymą Lietuvos teatruose (eilės Nr. 150, 491—508). Tai nėra bibliografinė medžiaga, nes neregistruojami nei spaudiniai, nei rankraščiai, o tik patys pjesių pastatymo faktai. Šios medžiagos įjungimą tenka laikyti metodine klaida. Be to, ji klaidina skaitytojus. Apie pjesių pastatymus rašoma užregistruotuose straipsniuose bei recenzijose. Esant reikalui, tokį sąrašą buvo galima pridėti darbo pabaigoje kaip priedą.

K. Umbraso paruoštoje M. Gorkio bibliografijoje yra kai kurių praleidimų. Dalį jų nurodė J. Petronis savo recenzijoje³, kai kurie praleidimai nurodyti šio straipsnio pabaigoje, M. Gorkio bibliografijos papildymuose.

Apskritai, bibliografijoje užregistruota medžiaga — apie 1150 vienetų — pavaizduoja M. Gorkio kūrinių vertimų į lietuvių kalbą istoriją, parodo žymiausius vertėjus (J. Janonis, V. Montvila, S. Nėris, K. Vairas-Račkauskas, A. Venclova, Pr. Povilaitis ir kt.). Bibliografija parodo žymiausius M. Gorkio kūrybos tyrinėtojus ir populiariojus lietuvių skaitytojų tarpe (K. Korsakas, P. Cvirka, B. Sruoga, B. Pranskus, K. Umbrasas ir kt.). Bibliografija duoda platų vaizdą apie M. Gorkio pjesių statymą ir jų interpretavimą Lietuvos scenoje ir kt.

Medžiaga M. Gorkio bibliografijoje klasifikuojama į tris chronologinius laikotarpius: iki 1917 metų, 1917—1940 metai ir 1940—1960 metai. Šiuose skyriuose pirmiausia pateikiami M. Gorkio kūrinių vertimai (pra-

³ Zr. Petronis J. M. Gorkic lietuviškoji bibliografija.—„Pergalė“, 1961, Nr. 4, p. 172—174.

džioje atskiri leidiniai, po to publikacijos rinkiniuose bei periodikoje), toliau nurodomi straipsniai apie M. Gorkį bei recenzijos apie jo kūrinius, be to, pirmajame bei antrajame skyriuose (iki 1940 m.) — M. Gorkio paminėjimai. Toks medžiagos skirstymas į tris pagrindinius chronologinius laikotarpius yra motyvuotas, autoriaus žodžiais tariant, atitinka „Lietuvos istorijos ir lietuvių literatūros pagrindinius periodus“ ir, be abejo, turi reikšmės literatūros istorijos tyrinėtojiui. Tačiau bibliografija turi savo metodinius principus, kurie reikalauja, kad užregistruota medžiaga būtų susisteminta ir apibendrinta rūšiniu pagrindu, jos išdėstymas būtų paprastas ir aiškus. Tuo atžvilgiu tiksliau būtų skirstyti medžiagą į dvi dalis: 1) M. Gorkio kūrinių vertimai ir 2) literatūra apie rašytoją. Tuose skyriuose galima skirstyti dar smulkiau, pavyzdžiui, knygos, rinkiniai, periodika ir pan. Tokia medžiagos klasifikacija yra žymiai paprastesnė, be to, ji parodo rašytojo kūrinių vertimų ir spausdinimo istoriją, publikacijų statistiką ir pan.

Tokiu pat principu būtų išdėstyta ir literatūra apie M. Gorkį: pirmiausia ištisine chronologine seka — straipsniai, po to — paminėjimai, eilėraščiai ir pan. Recenzijas apie M. Gorkio knygas reikėtų dėti prie knygų, ir štai dėl ko. Recenzijose daugiausia yra nagrinėjama knygos sudarymo principai, kūrinių atranka, vertimo kokybė, pagalbinis aparatas ir pan., o mažiau dėmesio kreipiama į kūrybos esmę, jos nagrinėjimą. Užregistravus recenzijas kartu su visa kita medžiaga, kaip padaryta K. Umbraso darbe, jos tarytum praranda savo adresatą (juk kiekvienas tuo paties kūrinio leidimas paprastai sulaukia recenzijų). Atsietos nuo knygos recenzijos vertė mažėja. Pagaliau recenzijos, kaip ir pačios knygos, yra svarbios, tyrinėjant M. Gorkio kūrinių vertimų ir lietuvių kalbą istoriją.

Nagrinėjamos bibliografijos klasiifikacijoje yra kai kurių smulkesnių diskusinių arba abejotinių sprendimų. J. Petronis savo recenzijoje kritikuoja autorių už tai, kad jis vienodai traktuoja išspausdintus darbus ir rankraščius bei archyvinius dokumentus. Su tuo priekaištu iš dalies reikia sutikti, nes ši medžiaga nepasiekė skaitytojų, jos yra tik paskiri egzemplioriai arba ji ir visai yra žuvusi. Be to, rankraščiai reikalauja ir skirtingos aprašo metodikos. Antra vertus, bendra spaudinių ir rankraščių eilė rodo vertimų bei rašytojo kūrybos tyrinėjimų istoriją. Dėl to reikėjo arba sąlyginu ženklu pažymėti juos, arba sudaryti atskirą skyrių. Bibliografijoje yra keletas atvejų, kai tas pats vertimas arba dokumentas yra registruojamas du kartus: pirmą kartą tų metų rubrikoje, kada jis buvo išverstas arba parašytas, o antrą kartą — kai buvo išspausdintas. Pavyzdžiui, kūrinėly „Is M. Gorkio“ J. Janonis išvertė 1912 m., o pirmą kartą jis buvo išspausdintas 1947 m., „Visur esantį“ išvertė 1916 m., o pirmą kartą buvo jis išspausdintas 1937 m. Tokį medžiagos dėstymo principą tenka laikyti teisingu.

Bibliografijoje yra kai kurių medžiagos klasifikavimo klaidų, pavyzdžiui, literatūros apie rašytoją skyriuje (Nr. 92) užregistruota M. Gorkio telegrama Niujorko darbininkams, išspausdinta „Vienybėje lietuvininkų“ (1906, Nr. 26). Telegramą reikėjo įtraukti į M. Gorkio kūrinių skyrių.

K. Umbraso bibliografijoje naudojamas spaudinių aprašas bendrais bruožais atitinka pagrindinius aprašo taisyklių reikalavimus, tačiau yra nemažai įvairių diskusinių momentų, netikslumų, neišbaigtumų, praleidimų.

Darbe yra tendencijų naudoti suvestinį aprašą. Antai tuo būdu aprašyti kai kurie vadovėliai (Nr. 590, 591). Suvestiniu aprašu aprašoma pati medžiaga, išspausdinta lietuvių, rusų, žydų periodikoje (Nr. 14, 703, 706, 707 ir kt.), mokinio bibliotekos serijos leidiniai (Nr. 663, 664).

Aišku, suvestinis aprašas sutaupo vietą, bibliografiją daro kompaktiškesnę, be to, parodo užregistruotos medžiagos identiškumą. Tačiau atskirais atvejais jo reikėtų atsisakyti, pavyzdžiui, registruojant mokinio bibliotekos serijos leidinius, nes, sujungus į vieną vietą visas knygutes, nebeauname tikslaus įvairių metų M. Gorkio kūrinių leidimo Lietuvoje vaizdo. Antra vertus, bibliografijoje yra atvejų, kai aprašas labai ištiesiamas. Negalima sutikti su V. Lenino „Raštų“ ir įvairių rinkinių bei chrestomatijų aprašu, kai kiekvienas kūrinys arba M. Gorkiui rašytas laiškas yra aprašomas atskirai. Toks aprašas smarkiai išplečia bibliografiją ir sudaro iš pirmo žvilgsnio klaidingą vaizdą apie publikacijų bei leidinių kiekį. V. Lenino laišakai M. Gorkiui (Nr. 1025—1062), išspausdinti „Raštų“ 34 ir 35 tomuose, užregistruoti 38 kartus. Visiškai pakaktų aprašyti du V. Lenino „Raštų“ tomus ir anotacijose nurodyti, kurių metų ir kiek laiškų, kuriuose puslapiuose jie išspausdinti. Taip pat aprašytinos ir chrestomatijos bei rinkiniai, kuriuose yra išspausdinta po keletą M. Gorkio kūrinių.

Aprašydamas straipsnių bei recenzijų autorius, žymėdamas M. Gorkio kūrinių vertėjus, K. Umbrasas atliko didelį tiriamąjį darbą — iššifravo daugelį pseudonimų ir kriptonimų. Tai reikšmingas autoriaus įnašas į visą lietuvių literatūros bibliografiją. Tačiau kūrinių vertėjai žymimi nevienodai: kartais jie nurodomi aprašo duomenyse, o kartais anotacijose prie kiekvieno kūrinio (pvz., Nr. 458 ir 460). Patogenis yra antrasis būdas, nes parodomas kiekvieno kūrinio vertėjas. Darbe pasitaiko neiššifruotų kriptonimų, antai J. Žg.—J. Žlabys-Zengė. Nepilnutinai iššifruotas pseudonimas Vardunas (Nr. 168, 169) — nenurodytas autoriaus vardas (P. Kurulis) ir kt.

Aprašydamas M. Gorkio kūrinių vertimų antraštes, K. Umbrasas nurodė tų kūrinių originalus, išspausdintus 1949—1955 metų leidinyje. Tie duomenys padeda identifikuoti vertimus, kurie neretai turi įvairias antraštes. Atrodo, kad dar geriau būtų duoti nuorodas į lietuviškąjį dvidešimt tomų M. Gorkio raštų leidimą (1953—1956), kuris respublikos bibliotekose yra labiau paplitęs. Tuo atveju, kai registruojamos kūrinių ištraukos, apraše nurodoma ištraukų antraštės ir pačių kūrinių pavadinimai (Nr. 526, 530, 533 ir kt.). Yra atvejų, kai bibliografijoje vietoj antraštės rašoma trumpa, turinį apibūdinanti anotacija (Nr. 129, 260, 344 ir kt.). Tai neteisinga, nes veltui skaitytojas ieškos laikraštyje ar žurnale tokio straipsnelio ar žinutės. Jeigu kuri nors medžiaga, kronikos žinutė antraštės neturi, reikia kabutėse pateikti pirmuosius teksto žodžius. Vietomis aprašą buvo galima papildyti ir nurodyti antrašinius duomenis, kurie padeda apibūdinti leidinius, pvz., Politinių ir mokslinių žinių sklaidimo draugijos išleistas knygutes.

Nėra vienodas analizinis periodinių leidinių aprašas: ikitarybinių laikraščių ir žurnalų žymimas tik numeris, tarybinių laikraščių nurodomos datos, o žurnalų — numeriai. Daugeliui aprašytų šaltinių nepažymėti puslapiai, kuriuose išspausdinta M. Gorkį liečianti medžiaga; nurodomas dažniausiai tik pirmasis puslapis, ir iš aprašo nematyti straipsnio dydžio, apimties. Kartais ir knygų apraše nenurodyti puslapiai (Nr. 138, 139). Teigiamai reikia vertinti prie rankraštinės bei dokumentinės medžiagos pažymėtas bibliotekas, kuriose jie laikomi, ir šifrus (Nr. 58, 70 ir kt.).

Bibliografijos autorius stengėsi, nors ir kukliomis priemonėmis, apibūdinti ir įvertinti registruojamą literatūrą. Tam reikalui jis panaudojo medžiagos klasifikaciją. Antai M. Gorkio paminėjimus 1917—1940 metų spaudoje jis pateikė tokiu būdu: metų ribose pirmiausia nurodė paminėjimus komunistinėje spaudoje, po to pažangiojoje, o pabaigoje reakcinėje spaudoje. Registruojamai medžiagai apibūdinti K. Umbrasas naudojo ano-

tacijos, kurios rašomos gana įvairia forma: a) pateikiamas M. Gorkio raštų rinkinių turinys, kuris turi apibūdinti leidinį, jo apimtį, tematiką ir pan.; b) duodamos anotacijos po aprašo duomenų ir pastabos išnašose; c) rašomos pastabos laužtiniuose skliaustuose po antraštės. Plačiausiai anotuoti įvairūs epizodiniai pasisakymai ir M. Gorkio paminėjimai. Tai teisinga, nes be anotacijų nebutų aišku, kokio turinio yra vienas ar kitas pasisakymas, kodėl tas straipsnis įtrauktas į bibliografiją. Tačiau reikėjo anotuoti ir kai kuriuos straipsnius, nes iš antraštės jų turinys nėra aiškus, pavyzdžiui, „Lietuviai pas Gorkį“ (Nr. 66) ir kt. Vietomis trūksta anotacijų ir paminėjimų (Nr. 107). Vargu ar vertėjo kai kurias svarbias pastabas iškelti į išnašas ir skaldyti anotacijas į dvi dalis (Nr. 74, 75, 77 ir kt.). Kai dėl apraše duotų anotacijų, tai jose daug nenuoseklumo. Jau buvo minėta, kad kartais jos rašomos vietoj antraštės, kartais prie antraštės laužtiniuose skliaustuose, o kartais lenktiniuose skliaustuose. Dėl to kai kada neaišku, kur čia aprašo elementai, o kur bibliografijos sudarytojo žodžiai. Visos bibliografo pastabos turi būti rašomos laužtiniuose skliaustuose.

Apskritai, anotacijos ir pastabos išnašose padidino bibliografijos vertę, davė vertingų duomenų M. Gorkio kūrinių vertimų į lietuvių kalbą istorijai, jų leidimų istorijai ir kt.

M. Gorkio lietuviškosios bibliografijos informacinę vertę žymiai pakelia ir darbai naujų aspektų suteikia pridėtos pagalbinės rodyklės: vertėjų ir straipsnių autorių, vertimų antraščių ir į lietuvių kalbą išverstų M. Gorkio kūrinių originalių antraščių rodyklės. Vertėjų ir straipsnių autorių rodyklėje (į ją įtraukti ir sudarytojai) nurodyti ir visi pseudonimai bei kriptonimai, iš jų duotos nuorodos į pavardes. Tačiau toje rodyklėje yra kai kurių nenuoseklumų bei neišbaigtumų. Pavyzdžiui, yra į pagalbines rodykles neįtrauktų pavardžių (Lunačarskis A., Nr. 437). Vargu ar prasminga vardų rodyklėje visą medžiagą sukaupti prie pavardės, kai kritiko pseudonimas yra geriau žinomas (žr. Kuchanka A.—Liepsnonis A.). Rodyklėje yra kai kurių korektūros klaidų, pvz., p. 307 yra du V. Žalioiniai ir t. t.

Labai svarbi yra vertimų antraščių rodyklė: ji parodo, kurie kūriniai buvo populiariausi ir daugiausia spausdinami lietuvių kalba, nurodo įvairius to paties kūrinio vertėjus, surenka į vieną vietą įvairiomis antraštėmis išspausdintą tą patį kūrinių. Antai iš pagalbinės rodyklės sužinome, kad „Daina apie Audros paukštį“ vertimuose turėjo net 7 antraštes. Originalių antraščių rodyklė padeda identifikuoti kūrinius, surasti visus jų vertimus ir pan.

Be minėtų pagalbinių rodyklių, galima būtų pridėti teminę rodyklę, kuri parodytų visus darbus apie M. Gorkio kūrinių pastatymą teatruose, pagal juos sukurtus kino filmus ir kt. Reikalinga taip pat ir archyvinės medžiagos pagalbines rodyklės.

Nežiūrint spragų, metodinių trūkumų, redakcinio pobūdžio netikslumų, K. Umbraso paruošta M. Gorkio kūrinių ir literatūros apie rašytoją lietuviškoji bibliografija yra vertingas įnašas į lietuvių literatūros mokslo sritį, į lietuvių bibliografiją. Ji plačiai atskleidžia M. Gorkio ir lietuvių literatūros ryšius, pažangių visuomenės jėgų kovą su reakcija dėl Gorkio, jo kūrybos populiarumą lietuvių liaudyje, didžiulį Tarybų Lietuvos spaudos, rašytojų, kritikų dėmesį M. Gorkio kūrybai. K. Umbraso bibliografija turi didelės praktinės-informacinės ir mokslinės reikšmės. Ji skatins literatūros specialistus toliau domėtis M. Gorkio kūryba, jo gyvenimu. Reikia, kad kuo greičiau būtų paruošti ir išspausdinti bibliografijos darbai, skirti kitiems rusų bei kitų tautų rašytojams, susijusiems su lietuvių literatūra.

M. Gorkio bibliografijos papildymai¹

a. Kūrinių vertimai

Išpažintis. Apie 1909 m. išvertė K. Vairas-Račkauskas².

Nereikalingo žmogaus gyvenimas. Vertė K. Vairas-Račkauskas.— „Vienybė lietuvių“, 1910, sausio 5 (Nr. 1); sausio 12 (Nr. 2); sausio 19 (Nr. 3); sausio 26 (Nr. 4); vas. 2 (Nr. 5); vas. 19 (Nr. 7); vas. 23 (Nr. 8); kovo 2 (Nr. 9); kovo 9 (Nr. 10); kovo 16 (Nr. 11); kovo 30 (Nr. 13); bal. 6 (Nr. 14); bal. 13 (Nr. 15) ... bal. 27 (Nr. 17); geg. 4 (Nr. 18); geg. 11 (Nr. 19); geg. 18 (Nr. 20).

Saulė teka, saulė leidžias... (Liuosas vertimas iš M. Gorkio).— „Laisvė“, 1914, birž. 9 (Nr. 43).— Parašas: Vaidilos Ainis [J. Janonis]. Perspausdinta iš „Vilnies“.

Gorky M. Pasikalbėjimas su caru. Vertė V. Paukštys.— „Laisvė“, 1914, liepos 24 (Nr. 56); liepos 28 (Nr. 57); liepos 31 (Nr. 58).

Gorky M. Draugai. Vertė Švenčioniškis [V. Paukštys].— „Laisvė“, 1914, spalio 16 (Nr. 80); spalio 20 (Nr. 81); spalio 24 (Nr. 82); spalio 27 (Nr. 83).

„Saulė teka ir nusleidžia“ Vertė Pranas Sugadinas.— „Tėvynė“, 1916, geg. 5(18).

K. Vairo-Račkausko pastaba, kad buvo išversta 1906 m. Vertimas išspausdintas ir M. Gorkio pjesės „Ant dugno“ tekste ir atskirai³ rašose.

Ant dugno. Paveikslai. Vertė K. Vairas-[Račkauskas].— „Tėvynė“, 1916, Nr. 3; ... bal. 21 (Nr. 16); geg. 5 (Nr. 18); geg. 12 (Nr. 19); geg. 17 (Nr. 20); birž. 2 (Nr. 22); birž. 9 (Nr. 23); birž. 16 (Nr. 24) ir kt.³

Marija Jakimovna. Iš M. Gorkio.— „Tėvynė“, 1916, Nr. 26.

Maximo Gorkio atsišaukimas.— „Laisvė“, 1916, rugp. 25 (Nr. 68). Yra redakcijos pastabų.

Gorki M. Apie dabartį.— „Kova“, 1916, spalio 27 (Nr. 43).

Neramioji knyga. Iš Maksimo Gorkio.— „Naujienos“ (Chicago), 1917, vas. 2.

Gorkij M. Giesmė apie sakalą. Liuosai vertė Pranas Eimutis.— „Kova“, 1917, bal. 27 (Nr. 17).

Daina apie Audruną. Vertė Vardunas [P. Kurkulis].— „Komunistas“ (Vilnius), 1920, rugp. 22 (Nr. 21).

Žmogus. Vertė A. Kn.— „Mūsų jaunimas“, 1936, Nr. 1, p. 5—8.

Pasaka apie liepsnojančią širdį. (Laisvai atpasakota).— „Mūsų jaunimas“, 1937, Nr. 1, p. 7—8.

Kaip dvi tautos kariavo. Pasaka. Vertė Val. Knyva.— „Mūsų jaunimas“, 1938, Nr. 7, p. 97.

Perėjūnas.— Kn.: Vilnies kalendorius 1949 metams. Chicago 8, Ill., „Laisvės“ leid., [1948], p. 66—85.

Saulė teka, nusileidžia. Vertė E. Matuzevičius.— Kn.: Dainynas. V., Valst. grož. lit. l-kla, 1955, p. 39—40.

Vienas respublikos karalių. Vertė B. Puodžiukaitis.— Kn.: Vilnies kalendorius 1956 metams. Chicago, „Vilnies“ leid., 1955, p. 57—69.

¹ Šiuo sąrašu nepretenduojama apimti visą iki šiol lietuvių bibliografijoje neužregistruotą M. Gorkij liečiančią medžiagą.

² Apie šį vertimą rašė „Tėvynė“ (1916, Nr. 23). Pažymėta, kad vertimą 1909 m. paėmė laikraštis „Katalikas“, bet jo neišspausdino.

³ Nepavyko surasti viso šio laikraščio komplekto, dėl to duomenys nėra pilni.

b. Apie M. Gorkį

Teatrališku kuopų, draugijų ir draugų atidžiai.— „Vienybė lietuvininkų“, 1911, geg. 24 (Nr. 21).

Apie tai, kad bus išspausdinta M. Gorkio pjesė „Ant dugno“.

M. Gorkį jau tardo.— „Laisvė“, 1914, bal. 28 (Nr. 31).

Maxim Gorky.— „Laisvė“, 1914, birž. 26 (Nr. 48).

Nuotrauka ir trumpos žinios apie rašytoją.

Maximas Gorky likosi ištikimas socializmui.— „Laisvė“ 1915, bal. 9 (Nr. 29).

Trumpa informacija.

„**Rusų** inteligentai. . .“— Laisvė, 1916, vas. 11 (Nr. 12).

Apie M. Gorkio vadovaujamą draugiją, kuri rūpinsis žydų klausimais.

Zemaitės ir Bulotos prakalbos.— „Tėvynė“, 1916, kovo 17 (Nr. 11).

Pažymima, kad M. Gorkį Rusijos visuomenė labai gerbianti.

„**Garsus** darbininkų rašėjas. . .“— „Laisvė“, 1916, bal. 14 (Nr. 30)

Pranešama, kad M. Gorkis susirgęs pneumonija.

M. Gorkio raštai.— „Tėvynė“, 1916, birž. 9 (Nr. 23).

Apie M. Gorkio vertimus į lietuvių kalbą.

„**Ant dugno**“.— „Laisvė“, 1916, rugp. 22 (Nr. 67).

Informacija apie išspausdintą M. Gorkio pjesę „Dugne“

M. Gorkio ir L. Tolstojaus sūnų Amerikoj.— „Laisvė“, 1916, gruod. 19 (Nr. 101).

M. Gorkio jubiliejus.— „Laisvė“, 1918, sausio 1 (Nr. 1).

M. Gorkis sužeistas.— „Laisvė“, 1918, sausio 28 (Nr. 9).

Kaip Maksimui Gorkiui išmušė šonkaulį.— „Socialdemokratas“, 1927, gruod. 15 (Nr. 49).

Tas pat „Lietuvos žiniose“.

Maksimo Gorkio 60-metinė.— „Socialdemokratas“, 1928, kovo 22 (Nr. 12).

Informacija.

M. Gorkio sukaktuvių paminėjimas.— „Socialdemokratas“, 1928, bal. 5 (Nr. 14).

Maksimas Gorkis. — Kn.: Darbininkų kalendorius 1929 metams. Brooklyn, N. Y., „Laisvės“ leid., 1928, p. 113.

Nuotrauka ir trumpos biografinės žinios.

Iš bemokslio į genijus.— „Mūsų jaunimas“, 1936, Nr. 1, p. 4, 26.— Parašas: P. K.

Str. apie M. Gorkį.

Jasilionis St. Žvaigždė užgeso. (Maksimui Gorkiui mirus). [Eilėrašitis].— Kn.: Jasilionis St. Bešvintantis rytas. Eilių rinkinys. Brooklyn, N.Y., „Laisvės“ leid., 1936, p. 121.

Jasilionis St. Maksimui Gorkiui. (Vertimas iš A. B. Magil.).— Kn.: Jasilionis St. Bešvintantis rytas. Eilių rinkinys. Brooklyn, N.Y., „Laisvės“ leid., 1936, p. 174.

Mano universitetui.— „Mūsų jaunimas“, 1936, Nr. 2, p. 57.

Trumpa M. Gorkio knygos „Mano universitetui“ rec.

Buvusieji žmonės.— „Mūsų jaunimas“, 1938, Nr. 1, p. 15.

M. Gorkio knygos „Buvusieji žmonės“ rec.

Maksimas Gorkis.— „Mūsų jaunimas“, 1938, Nr. 9—10, p. 149.

Informacija apie spaušdinamą A. Roskino parašytą M. Gorkio biografiją lietuvių kalba.

Žmogaus gimimas.— „Mūsų jaunimas“, 1938, Nr. 23—24, p. 260.

M. Gorkio knygos „Žmogaus gimimas“ anotac. ir rašytojo portretas.

Roskinas A. Maksimas Gorkis. [Anotac.].—„Mūsų jaunimas“, 1939, Nr. 9—10, p. 145.

Kruminas J. Pirmoji serija.—„Kultūra“, 1939, Nr. 1, p. 74—77.

Greta kitų knygų trumpai apibūdinama M. Gorkio „Išpažintis“.

Zilionis V. „Žmogaus gimimas“.—„Kultūra“, 1939, Nr. 1, p. 73—74.—
Parašas: Žibintas.

M. Gorkio knygos „Žmogaus gimimas“ rec.

Kaškaitis J. Orfėjus pragare (Gorkis apie Šaliapiną). Iš A. Bezymenskio.—Kn.: Vilnies kalendorius 1949 metams. Chicago 8, III, „Laisvės“ leid., [1948], p. 134—144.

Vilniaus Valstyb. universitetas
Bibliotekininkystės katedra

Įteikta
1962 m. sausio mėn.
